

Warszawa, 25 października 2023 r.

Cyfrowe waluty banku centralnego dostosują systemy płatnicze do gospodarki cyfrowej

Cyfrowe waluty banku centralnego (CBDC) mają być odpowiedzią na odpowiedź na rosnące zainteresowanie kryptowalutami i spadek użycia gotówki. 20 krajów prowadzi obecnie pilotaż ich wdrożenia, a 130 - prace analityczne w tym obszarze. W 2024 r. Europejski Bank Centralny planuje próbną wdrożenie cyfrowego euro. Polski Instytut Ekonomiczny w raporcie „Co warto wiedzieć o cyfrowych walutach banków centralnych (CBDC)” analizuje przyczyny rosnącego zainteresowania wokół CBDC, model ich działania oraz obawy związane z ich wprowadzeniem.

Płatności przenoszą się do świata cyfrowego

Europejski Bank Centralny wskazuje, że w latach 2010-2020 udział osób wykonujących transakcje płatnicze online wzrósł z ok. 40 proc. do ponad 70 proc. Jednocześnie zmniejszył się udział gotówki w transakcjach – w 2016 r. papierowe pieniądze służyły do wykonywania 79 proc. transakcji, w 2022 r. było to już 59 proc.

Rośnie też popularność kryptowalut. Według Europejskiego Banku Centralnego posiada je ok. 5 proc. gospodarstw domowych w niemal wszystkich dużych krajach Unii Europejskiej.

„Wdrożenie CBDC ma z jednej strony podnieść jakość regulowanego systemu płatniczego, a z drugiej zmniejszyć ryzyko niewypłacalności. Najbliższe lata przyniosą przyspieszenie prac nad cyfrowymi walutami, które mają być elementem dodatkowego systemu dla tradycyjnego obrotu gotówkowego. Klienci będą się nimi posługiwać za pośrednictwem usług internetowych oraz aplikacji mobilnych, a będą one bazować na danych gromadzonych bezpośrednio w banku centralnym z mniejszą rolą banków komercyjnych.” – wskazuje dr Jakub Rybacki, kierownik zespołu makroekonomii PIE.

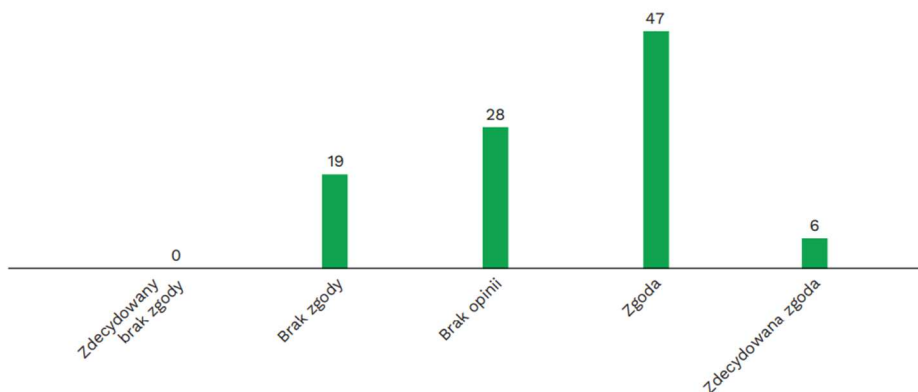
Cyfrowe waluty banków centralnych źródłem obaw ekonomistów

Wprowadzenie walut cyfrowych zmieni sposób funkcjonowania sektora bankowego oraz polityki pieniężnej. Głównym źródłem obaw związanych z CBDC jest zagrożenie dla stabilności sektora bankowego. Nieco więcej niż połowa europejskich ekonomistów ankietowanych przez PIE (53 proc.) wskazuje, że wyniki finansowe sektora bankowego pogorszą się. Zmiana struktury sektora bankowego może też zmniejszyć dostępność kredytów i może utrudnić finansowanie inwestycji.

„Realnym zagrożeniem związanym z CBDC są częstsze problemy z uzyskaniem finansowania dla inwestycji. Obecny system finansowy wypracował metodologię oceny ryzyka kredytowego oraz proces wyboru bardziej perspektywicznych inicjatyw do kredytowania. W przypadku funkcjonowania systemu, w którym główną rolę odegra bank centralny, konsekwencje są nieoczywiste. Część modeli wskazuje na spadek łącznego wolumenu inwestycji. Pojawiają się także opracowania, które sugerują ich przyspieszenie

przy sprzyjającym oprocentowaniu w sektorze bankowym. Niemniej będą one wymagać skomplikowanego systemu transferów między bankiem centralnym a sektorem komercyjnym – co może utrudnić np. finansowanie opłacalnych inwestycji albo kontrolę stabilności całego sektora finansowego.” – komentuje Marcin Klucznik, doradca w zespole makroekonomii PIE.

Wykres 6. Czy wprowadzenie CBDC obniży rentowność banków komercyjnych? – sondaż (w proc.)

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie danych Panelu Ekonomistów Europejskich.

Przetwarzanie danych przy użyciu CBDC budzi obawy o prywatność

Według CATO Institute (2023) 87 proc. Amerykanów obawia się, że dzięki CBDC rząd będzie mógł monitorować ich wydatki. Również europejscy ekonomiści obawiają się wpływu cyfrowych walut na prywatność ich użytkowników. 40 proc. ekspertów ankietowanych w ramach prowadzonego przez PIE Europejskiego Panelu Ekonomicznego obawia się ryzyka związanego z potencjalnym dostępem państwa do prywatnych danych po wprowadzeniu CBDC. 34 proc. jest przeciwnego zdania. Na obawę przed utratą prywatności częściej wskazują uczestnicy panelu z krajów poza strefą euro. 56 proc. ekspertów uważa ten problem za istotny. Wśród ekonomistów z krajów strefy euro takie obawy podziela co trzeci ankietowany.

Polski Instytut Ekonomiczny to publiczny think-tank ekonomiczny z historią sięgającą 1928 roku. Jego obszary badawcze to przede wszystkim makroekonomia, energetyka i klimat, handel zagraniczny, foresight gospodarczy, gospodarka cyfrowa i ekonomia behawioralna. Instytut przygotowuje raporty, analizy i rekomendacje dotyczące kluczowych obszarów gospodarki oraz życia społecznego w Polsce, z uwzględnieniem sytuacji międzynarodowej.

Kontakt dla mediów:
Ewa Balicka-Sawiak
Rzecznik Prasowy
T: +48 727 427 918
E: ewa.balicka@pie.net.pl